

RECENZIE – BOOK REVIEW

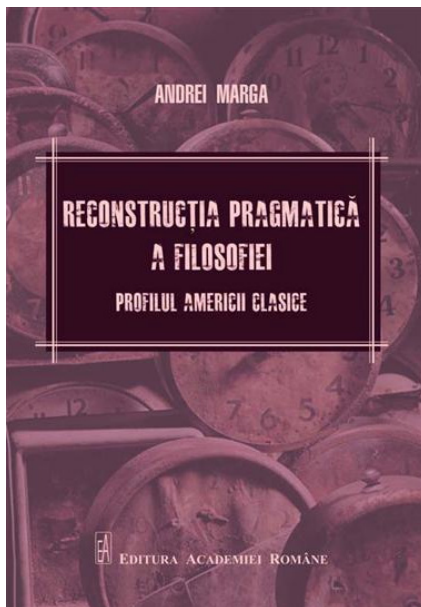
Andrei Marga, *Reconstrucția pragmatică a filosofiei. Profilul Americii clasice*, Editura Academiei Române, 2016

Volumul de față este rezultatul unei cercetări a filosofiei pragmatismului american. După explorarea universului gândirii europene, spiritualitatea iudaică și creștină, China, lucrarea de față ne conduce spre Lumea Nouă, în mod concret spre filosofia clasică americană.

Continental American ne oferă o sinteză originală a tuturor curentelor de gândire europeană, dobândind în cele din urmă originalitatea și nuanța specifică dezvoltării specifice într-un ambient geo-cultural care devine într-adevăr „o lume nouă”. După cum afirmă autorul, deja lectura cărții *The American Mind* (1951) permitea filosofiei europene întâlnirea cu o gândire originală care ajunge la alte soluții pragmatice.

Vorbind despre filosofie contemporană, Andrei Marga afirmă că: *Pragmatismul a făcut din consecințele practice ale propozițiilor și teoriilor în viața oamenilor cheia de boltă a semnificației și a deschis o perspectivă nouă de abordare a cunoașterii, moralei, politicii, societății, lumii* (Andrei Marga, *Introducere în filosofia contemporană*, Compania, București, 2014).

Sau, pragmatismul nu a fost o filosofie sumară a descurcării în situații, nu a fost o punere în paranteză a moralei pentru a realiza orice scop, nu a fost o acțiune în detrimentul valorilor, ci cu totul altceva. Acest „cu totul altceva” devine o filosofie propriuzisă, competitivă cu marile curente de gândire ale lumii moderne.

Aflăm astfel că prima contribuție în conturarea filosofiei pragmatice vine prin Woodrow Wilson din încercarea apărării democrației la sfârșitul primului Război Mondial; acesta face o evaluare lucidă și promovează valorile democrației americane, pe care le-a prelungit cu o abordare pragmatică. Al doilea moment important ține de consolidarea constituționalismului în perioada interbelică, în contextul internațional caracterizat de discursuri patriotice sau naționaliste care au atins paroxismul prin dictaturi. O altă etapă din conturarea filosofiei pragmatismului ține de remodelarea societății moderne pe baza programului *New Deal* al lui Franklin D. Roosevelt pentru a se ajunge la reorientarea diplomației

americane de la John Kennedy încoace, în condițiile statutului de supraputere.

După 1989 ne aflăm într-o lume în schimbare accelerată, filosofia pragmatismului fiind puternic marcată de evenimentele politice și de noua geopolitică, de emergența unui alt tip de confruntare în lumea marilor puteri, de internaționalizarea terorismului, de noi confruntări între susținătorii valorilor tradiționale și legiferatorii unui alt tip de umanism, trans-umanism sau chiar al „dezumanizării”.

Andrei Marga, pe baza experienței Americii (conferințe în universități precum Harvard, Princeton, Columbia – New York, Chapel Hill, Riverside, Phoenix-Arizona, Chicago) și a implicării sale în diferite proiecte instituționale, ne oferă o percepere critică a pragmatismului american și un lung șir de studii dedicate unei „reconstrucții practice a filosofiei”, proiect intelectual început la *Woodrow Wilson International Center for Scholars* (Washington D.C.) în anul 1991. Programatic, „reconstrucția practică a filosofiei” este o monografie istorico-filosofică din punctul de vedere al unui pragmatism reflexiv. Astfel ies de sub tipar lucrările *Raționalitate, comunicare, argumentare* (1990) și *Metodologie și argumentare filosofică* (1992). Un alt stagiu în Lumea Nouă, la *National Endowment for Democracy*, din

Washington DC, în 1996, a oferit autorului posibilitatea editării lucrării *Relativismul și consecințele sale* (1998), aprofundarea cercetării cuantificându-se în lucrările *Argumentarea* (2004), și *Întoarcerea la sens și Filosofie pragmatismului reflexiv* (ambele din 2015).

Reconstrucția pragmatică a filosofiei. Profilul Americii clasice încheie reflecțiile dedicate specificului timpului nostru. Este și o expunere a unei construcții filosofice personale, după cum Andrei Marga mărturisește în *Cuvântul înainte* al prezentei lucrări, cu scopul *lămuririi mării probleme a sensului, care condiționează rezolvările ce se pot da în câmpul cunoașterii, al acțiunilor și al valorilor*.

Actualizarea textelor publicate deja cu diferite prilejuri, noile informații oferite cititorului, ne conduce, în lucrarea de față, spre cunoașterea scrierilor de bază ale pragmatismului, dar și spre cunoașterea tendințelor recente din cadrul acestui tip de filosofie, atât din Statele Unite ale Americii, cât și din Europa.

ALEXANDRU BUZALIC